

Kohtuasjas T-193/02

Laurent Piau

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon

Mängijate esindajate tegevust reguleeriv Fédération internationale de football association'i (FIFA) eeskiri — Ettevõtjate ühenduse otsus — EÜ artiklid 49, 81 ja 82 — Kaebus — Ühenduse huvi puudumine — Tagasilükkamine

Esimese Astme Kohtu otsus (neljas koda), 26. jaanuar 2005 II - 217

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Menetlus — Menetlusse astumine — Vastuvõetamatuse vastuväide, mida kostja ei esitanud — Vastuvõetamatus — Asja läbivaatamist takistavad asjaolud — Uurimine kohtu algatusel*

(Euroopa Kohtu põhikiri, artikli 40 neljas lõik ja artikkel 53; Esimese Astme Kohtu kodukord, artikkel 113 ja artikli 116 lõige 3)

2. *Tühistamishagi — Füüsilised või juriidilised isikud — Neid otseselt ja isiklikult puudutavad aktid — Kaebuse tagajärjel määruse nr 17 alusel algatatud menetluse lõpetamise otsus — Kaebuse esitaja — Kolmas ettevõtja, kelle õigustatud huvi esitada märkusi haldusmenetluse raames on tunnustatud — Vastuvõetavus*
(EÜ artiklid 81, 82 ja artikli 230 neljas lõik; nõukogu määrus nr 17)
3. *Konkurents — Ühenduse eeskirjad — Ettevõtjate ühendused — Mõiste — Siseriiklikud jalgpalliliidud — Hõlmamine*
(EÜ artiklid 2 ja 81)
4. *Konkurents — Ühenduse eeskirjad — Ettevõtjate ühendused — Mõiste — Rahvusvaheline jalgpalliliit — Hõlmamine*
(EÜ artikkel 81)
5. *Konkurents — Kartellikokkulepped — Ettevõtjate ühenduste otsused — Mõiste — Rahvusvahelise jalgpalliliidu poolt vastu võetud eeskiri, mis reguleerib mängijate esindajate tegevust — Hõlmamine*
(EÜ artikkel 81)
6. *Konkurents — Haldusmenetlus — Kaebuste läbivaatamine — Kaebus, mis puudutab eeskirju, millega reguleeritakse majandustegevust, millel puudub spordiga seotud eesmärk, ja mille on vastu võtnud eraõiguslik organisatsioon, kellele ametiasutused ei ole pädevust delegeerinud — Haldusmenetlust lõpetav otsus — Kohtulik kontroll, mis piirdub komisjoni hinnanguga konkurentsieskirjadele*
(Nõukogu määrus nr 17)
7. *Konkurents — Haldusmenetlus — Kaebuste läbivaatamine — Juhtumi uurimisega seotud ühenduse huvi arvestamine — Hindamiskriteeriumid — Komisjoni kaalutusõigus — Piirid — Kohtulik kontroll*
(EÜ artiklid 81, 82 ja artikli 85 lõige 1)
8. *Konkurents — Kartellikokkulepped — Keeld — Erand — Rahvusvahelise Jalgpalliliidu poolt vastu võetud eeskiri, mis reguleerib mängijate esindajate tegevust — Kutsealal tegutsemiseks litsentsi kehtestamine — Esindajate professionaalsemaks muutmise ja kollektiivselt organiseerumise eesmärk — Lubatavus*
(EÜ artikli 81 lõige 3)

9. *Konkurents — Turgu valitsev seisund — Kollektiivne turgu valitsev seisund — Mõiste — Kollektiivne üksus — Tingimused*
(EÜ artikkel 82)
10. *Konkurents — Turgu valitsev seisund — Kollektiivne turgu valitsev seisund — Tingimused — Rahvusvahelise Jalgpalliliidu seisund mängijate esindajate teenuste osutamise turul*
(EÜ artikkel 82)

1. Menetlusse astumise avaldus saab piirduda üksnes ühe poole nõuete toetamisega. Seetõttu puudub menetlusse astumisel õigus esitada vastuvõetamatuse vastuväidet, mida ei ole esitanud see pool, kelle nõuete toetuseks lubati tal menetlusse astuda.

buse esitajat, kellel peavad olema õiguskaitsevahendid oma õigustatud huvide kaitsmiseks. Samuti on kolmandal ettevõtjal, kelle komisjon on leidnud olevat õigustatud huvi esitada märkusi sellises menetluses, õigus esitada hagi otsuse peale, mis lõpetab selle menetluse lõplikult.

Sellegipoolest võib Esimese Astme Kohus kodukorra artikli 113 alusel analüüsida igal hetkel omal algatusel seda, kas esineb asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid, sh neid, millele on osutanud menetlusse astujad.

(vt punkt 38)

(vt punktid 35–37)

3. Siseriiklikud liidud, mis hõlmavad jalgpalliklubisid, kelle jaoks jalgpalliga tegelemine on majandustegevus ja kes on seega EÜ artikli 81 tähenduses ettevõtjad, on sama sätte tähenduses ettevõtjate ühendused.

2. Komisjoni keeldumine jätkata menetlust, mis algatati määruse nr 17 alusel esitatud kaebuse tagajärjel, ja selle kaebuse tagasi lükkamine kahjustavad ka-

Asjaolu, et siseriiklikud liidud hõlmavad kõrvuti amatöörkлубidega nn kutselisi klubisid, ei saa seda hinnangut küsita-

vaks muuta. Asjaolu, et spordiliit või föderatsioon liigitab sportlased või klubid ühepoolselt „amatöörideks”, ei välista veel seda, et nad tegelevad EÜ artiklis 2 sätestatud majandustegevusega.

tekitab selles sättes nimetatud mõju. Õiguslik raamistik, mille alusel ettevõtjad võtavad vastu otsuseid, ja liigitus, mis on sellele õiguslikule raamistikule erinevates siseriiklikes õiguskordades antud, ei mõjuta ühenduse konkurentsieeskirjade kohaldatavust.

(vt punktid 69 ja 70)

(vt punktid 71 ja 72)

4. Rahvusvaheline Jalgpalliliit (FIFA) on EÜ artikli 81 tähenduses ettevõtjate ühendus. Ta koosneb siseriiklikest liitudest, mis ise omakorda on nii ettevõtjate ühendused, kuna nende liikmed on majandustegevusega tegelevad klubid, kui ka ettevõtjad, sest nad tegelevad ka ise majandustegevusega, kuna nad peavad osalema vastavalt FIFA põhikirjale tema korraldatud võistlustel, maksma viimasele protsentuaalse osa iga rahvusvahelise mängu brutotulust, ja kuna neil on sama põhikirja alusel koos FIFA-ga kõnealuste spordiürituste levitamise ja edastamise ainuõigused.
5. Rahvusvahelise Jalgpalliliidu (FIFA) poolt vastu võetud mängijate esindajate tegevust, mis on teenuste pakkumist puudutav majandustegevus, mis ei kuulu spordi eripära alla selliselt, nagu seda on määratletud Euroopa Kohtu praktikas, reguleeriv eeskiri kujutab endast EÜ artikli 81 lõike 1 tähenduses ettevõtjate ühenduse otsust, mille puhul tuleb järgida ühenduse konkurentsieeskirju, kui sellel on ühenduses mõju.

Esiteks on FIFA selle vastu võtnud enda pädevuse alusel, mitte sellise normatiivse pädevuse põhjal, mille ametiasutused on talle delegeerinud sporditegevust puudutava üldise huvi tunnustatud ülesande raames; ja teiseks, kuna see oma laadilt seob nii FIFA liikmeteks olevaid siseriiklikke liite, kellel tuleb koostada ana-

EÜ artiklit 81 kohaldatakse ühenduste suhtes, kui nende enda tegevus või neisse kuuluvate ettevõtjate tegevus

loogilisi eeskirju, mille FIFA peab seejärel heaks kiitma, kui ka klubisid, mängijaid ja mängijate esindajaid, väljendab see FIFA tahet koordineerida oma liikmete tegevust mängijate esindajate tegevuse suhtes.

kirju rikkunud. Järelikult ulatub kõnealune kontroll asutamislepingu teiste sätete täitmiseni vaid niivõrd, kui võimaliku rikkumisega ilmneb konkurentsieeskirjade samaaegne rikkumine. Kontroll võib puudutada aluspõhimõtete võimalikku rikkumist üksnes juhul, kui sellega rikutaks konkurentsieeskirju.

(vt punktid 73–75)

(vt punktid 76–79)

6. Reguleerimine, mis kujutab majandustegevuse järelevalvet ja mõjutab põhivabadusi, jääb põhimõtteliselt ametiasutuste pädevusse. Sellist majandustegevuse reguleerimise põhimõtet, mis ei puuduta spordi eripära ega spordiliitude sisekorraldusvabadust ja mida korraldab eraõiguslik organisatsioon, ilma et ametiasutused oleksid talle selle pädevuse delegeerinud, ei saa põhimõtteliselt pidada kokkusobivaks ühenduse õigusega.

7. Kui komisjon kontrollib konkurentsioigust puudutava kaebusega seotud ühenduse huvi, põhineb selle hinnang iga kohtuasja faktilistel ja õiguslikel asjaoludel, mis võivad märkimisväärselt varieeruda sõltuvalt kohtuasjast, mitte aga eelnevalt kindlaksmääratud kriteeriumidel, mille kohaldamine on kohustuslik. Seega ei tule piirata selliste hindamiskriteeriumide arvu, mida komisjon saab kasutada, ega ka komisjonilt nõuda, et ta kasutaks üksnes teatavaid hindamiskriteeriume.

Kohtulik kontroll, mida teostatakse hagi raames, mis puudutab sellise otsuse seaduslikkust, mille komisjon on vastu võtnud tulenevalt määruse nr 17 alusel esitatud kaebusest, mille käsitlemiseks ei saanud komisjon kasutada muud kui sellega seotud pädevust, piirdub kindlasti konkurentsieeskirjadega ja komisjoni hinnanguga selle kohta, kuidas vaidlusalune otsus on konkurentsiees-

Teiseks tuleb komisjonil, kelle ülesanne on valvata EÜ artikli 85 lõike 1 alusel EÜ artiklite 81 ja 82 kohaldamist, määrata kindlaks ja rakendada ühenduse konku-

rentsipoliitikat, ja selleks on tal kaalutusõigus kaebuste käsitlemisel. Kaalutusõigus ei ole siiski piiramatu ja komisjonil tuleb igal üksikjuhul hinnata konkurentsieeskirjade rikkumiste raskust ja kestust ning seda, kui püsiv on rikkumiste mõju.

Lisaks ei saa komisjonil selles valdkonnas oleva kaalutusõiguse kasutamise kohtulik kontroll viia selleni, et Esimese Astme Kohus asendab komisjoni ühenduse huvi puudutava hinnangu enda hinnanguga, vaid kohtuliku kontrolli eesmärk on selgitada välja, et vaidlustatud otsus ei põhineks oluliselt ebaõigetel faktidel või et selles ei rikutud õigusnormi, tehtud ilmselget hindamisviga ega kuritarvitatud kaalutusõigust.

Võttes siiski arvesse asjaolu, et esiteks taotleb FIFA kahte eesmärki ehk mängijate esindajate tegevuse professionaalsemaks muutmise ja kutse-eetika parandamine, et kaitsta mängijaid, kelle karjäär on lühike, ja teiseks, et litsentsikord ei kõrvalda konkurentsi, vaid selle korra tulemuseks näib olevat pigem kvalitatiivne valik, et täita mängijate esindajate kutseala professionaalsemaks muutmise eesmärki, kui et sellel tegutsema hakkamise kvantitatiivne piirang, ja et lõpuks iseloomustab mängijate esindajate kutsealal tegutsemise praegusi tingimusi asjaolu, et siseriiklik õigus üldjoontes peaaegu puudub ja esindajad ei ole kollektiivselt organiseerunud, siis saab litsentsi kohustuslikkusest tulenevate piirangute suhtes kohaldada EÜ artikli 81 lõikes 3 sätestatud erandit.

(vt punktid 101–104)

(vt punktid 80, 81 ja 120)

8. Rahvusvahelise Jalgpalliliidu (FIFA) eeskirjaga kehtestatud mängijate esindaja litsents, mis on sellel kutsealal tegutsemise eelduseks, on selle majandustegevusega tegelema hakkamise takistus ja mõjutab seega kindlasti konkurentsi.
9. EÜ artikkel 82 puudutab ühe või mitme ettevõtja käitumist, kes kuritarvitavad majanduslikku võimu ja takistavad asjaomasel turul tõhusa konkurentsi säilimist, mis annab kõnealusele ettevõt-

jale võimaluse käituda märkimisväärse ulatuses sõltumatult oma konkurentidest, klientidest ja lõpuks tarbijatest.

Selles artiklis sisalduv väljend „mitu ettevõtjat” tähendab, et kahel või rohkem kui kahel õiguslikult üksteisest sõltumatul majandusüksusel võib olla turgu valitsev seisund, tingimusel et majanduslikust seisukohast esinevad või tegutsevad nad teataval turul ühiselt kollektiivse üksusena.

Kollektiivse turgu valitseva seisundi olemasolu sedastamine eeldab seega kolme tingimuse samaaegset esinemist: esiteks peab turgu valitseva seisundiga oligopoli igal liikmel olema võimalik teada saada, kuidas käituvad teised liikmed, et saaks kontrollida, kas nad järgivad sama tegevusliini või mitte; teiseks peab vaikiv koostöö kestma teatava aja ehk peab olema ahvatlus ühisest tegevusliinist turul mitte kõrvale kalduda; kolmandaks ei muuda olemasolevate ja potentsiaalsete konkurentide ning tarbijate prognoositav reaktsioon küsitavaks ühisest tegevusliinist oodatavaid tulemusi.

(vt punktid 109–111)

10. Rahvusvahelisel Jalgpalliliidul (FIFA) on kollektiivne turgu valitsev seisund mängijate esindajate teenuste osutamise turul, kuna nende tegevust reguleeriva FIFA eeskirja tagajärg võib selle rakendamisel olla, et asjaomasel turul tegutsevad ettevõtjad ehk klubid on oma käitumisega kindlal turul seotud niiviisi, et nad esinevad sellel turul kollektiivse üksusena oma konkurentide, äripartnerite ja tarbijate suhtes.

Kuna eeskiri on kohustuslik FIFA liikmeteks olevatele siseriiklikele liitudele ja neisse kuuluvatele klubidele, tundub kõnealuste organite käitumine olevat püsivalt seotud eeskirjadega, millega nad nõustuvad ja mida teistel ettevõtjatel (mängijad ja mängijate esindajad) tuleb täita karistuse ähvardusel, mis võib põhjustada nende ja eriti mängijate esindajate turult kõrvaldamise. Selline olukord on iseloomulik klubide kollektiivsele turgu valitsevale seisundile mängijate esindajate teenuste turul, sest klubid kehtestavad eeskirjade alusel, millega nad on liitunud, tingimused, mille alusel kõnealuseid teenuseid pakutakse.

EÜ artikli 82 kohaldamise seisukohalt ei ole tähtsust asjaolul, et FIFA ise ei ole ettevõtja, kes ostab mängijate esindajate pakutavaid teenuseid kõnealusel turul, ja et tema seotus tuleneb reguleerivast tegevusest, mistõttu tal on õigus tegutseda mängijate esindajate majandustegevuse suhtes, sest see liit on käepikendus siseriiklikele liitudele ja klubidele, kes on

mängijate esindajate teenuste tegelikud ostjad ja järelkult tegutseb ta kõnealusel turul liikmete vahendusel.

(vt punktid 112–116)